

Meldpunt Ongebruikelijke Transacties
Afdeling Toezicht

“COMPLIANCE RICHTLIJNEN”

Ter bevordering van de naleving en handhaving van de Wet MOT en WID, voor een effectieve bestrijding van Money Laundering en de financiering van terrorisme.

Oktober 2015

Voorwoord

Met het toezicht op de naleving van de Wet Melding Ongebruikelijke Transacties (Wet MOT) en de Wet Identificatieplicht Dienstverleners (WID) is het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties (MOT) belast, voor zover het de niet-financiële dienstverleners betreft.

De afdeling Toezicht van het MOT is conform artikel 22 lid 2 Wet MOT bevoegd ter bevordering van de naleving van bovengenoemde wetgeving richtlijnen te geven aan de onder haar toezicht vallende dienstverleners.

In dit document wordt ingegaan op “Compliance Richtlijnen”. Compliance heeft tot doel om de organisatie te ondersteunen en de risico’s van het overtreden van wet- en regelgeving te minimaliseren.

Het MOT beoogt met deze richtlijnen aan de ene kant het bewustwordingsproces bij de niet-financiële dienstverleners (hierna te noemen “dienstverleners”) te bevorderen en aan de andere kant het op een effectieve manier bestrijden van Money Laundering en de financiering van terrorisme.

Inhoudsopgave

	Pagina
Voorwoord	1
1. Inleiding	3
2. Compliance	4
2.1 Aanstellen van een compliance officer	4
2.2 Het vaststellen en evalueren van beleid en interne procedures door compliance	7
2.3 Training	8
2.4 Risico-gebaseerde benadering	9
3. Sancties	10

1. Inleiding

Het MOT als toezichthouder is bevoegd on-site en/of off-site inspecties uit te voeren bij de onder haar toezicht vallende niet-financiële dienstverleners. De toezichthoudende functionarissen van het MOT kunnen, indien bij hun taakuitoefening feiten aan het licht komen die mogelijk zouden kunnen duiden op Money Laundering of het financieren van terrorisme, zelf het MOT inlichten.

Conform artikel 11 van de WID zijn de dienstverleners verplicht een adequaat beleid te voeren en over adequate procedures te beschikken die nodig zijn om Money Laundering en de financiering van terrorisme te voorkomen en te bestrijden. De dienstverlener dient de interne organisatie betreffende de Wet MOT en de WID vast te leggen in interne instructies en richtlijnen en een goede registratie bij te houden van interne meldingen en de resultaten van onderzoek naar dergelijke meldingen. Het MOT zal bij een inspectie nagaan of de dienstverlener er zorg voor draagt dat haar medewerkers bekend zijn met de verplichtingen voortvloeiende uit de Wet MOT en de WID. Het MOT zal tevens nagaan of de instelling maatregelen heeft genomen om er voor te zorgen dat haar medewerkers op de hoogte worden gehouden van de (internationale- en nationale) ontwikkelingen op het gebied van het bestrijden van Money Laundering en de financiering van terrorisme, alsmede in staat zijn ongebruikelijke transacties te herkennen en deze te melden bij het MOT.

Voor wat betreft het houden van toezicht op de naleving van de MOT wetgeving, de onderhavige richtlijnen, het (interne) beleid en geldende procedures binnen de instelling, is een belangrijke rol weggelegd voor de compliance officer.

De onder het MOT toezicht vallende niet-financiële dienstverleners

Het MOT voert on-site en/of off-site inspecties uit bij de onderstaande niet-financiële dienstverleners:

- categorie E: notarissen, makelaars, accountants, administratiekantoren en advocaten;
- categorie F: handelaren in goud, andere edele metalen en edelstenen;
- categorie G: handelaren in motorrijtuigen.

2. Compliance

Ter uitvoering van een adequaat beleid zijn dienstverleners genoodzaakt een compliance programma op te stellen dat afgestemd is op de aard en de omvang van het bedrijf. Dit moet minimaal de volgende aspecten bevatten:

1. het aanstellen van een compliance officer die:
 - a. optreedt als aanspreekpunt voor het MOT;
 - b. zorg draagt voor het ontwikkelen en toepassen van een compliance beleid en interne procedures met inachtneming van de Wet MOT en WID, het Besluit Indicatoren Ongebruikelijke Transacties en de uitgevaardigde richtlijnen en deze coördineert;
 - c. zorg draagt voor de meldingen bij het MOT.
2. het vaststellen en evalueren van beleid en interne procedures door compliance;
3. het opstellen van een trainingsprogramma voor werknemers;
4. het voeren van een gerichte risico-gebaseerde benadering

De bovenstaande aspecten worden hieronder uitgewerkt.

2.1 Aanstelling van een compliance officer

Het is van eminent belang dat elke dienstverlener een persoon benoemt die belast is met het compliance beleid. Deze persoon wordt ook wel de compliance officer genoemd en is tevens de contactpersoon van het MOT. Hij/zij zal ervoor moeten zorgen dat de geldende wet- en regelgeving, de uitgevaardigde richtlijnen, het (interne) beleid en de geldende procedures binnen de dienstverlening worden nageleefd.

Voorts dienen dienstverleners afhankelijk van de grootte van de dienstverlening zelf te bepalen hoeveel personen belast zullen worden met de compliance werkzaamheden. Belangrijk is dat één persoon van de dienstverlener wordt aangewezen als aanspreekpunt voor het MOT.

De taken en verantwoordelijkheden van de compliance officer:

- zorg dragen dat de dienstverlener de wet- en regelgeving waaraan zij is onderworpen, alsmede het beleid en de geldende procedures binnen de dienstverlening op de juiste wijze naleeft. Dit bereikt de compliance officer onder meer door middel van het geven van advies en richting aan werknemers op het terrein van terrorisme financiering en money laundering en het verkrijgen van kennis en vaardigheden die nodig zijn om de interne procedures binnen de dienstverlening te verbeteren;
- het beoordelen van de door het personeel geconstateerde ongebruikelijke transacties op hun volledigheid en nauwkeurigheid;
- het documenteren van de nationale en internationale ongebruikelijke transacties;
- de compliance officer dient gedegen kennis te hebben van money laundering en terrorisme financiering en moet op de hoogte zijn van recente ontwikkelingen zowel nationaal als internationaal;
- bij het aanstellen van een nieuwe compliance officer dient overdracht plaats te vinden van *informatie* en *documenten*;
- erop toezien dat de CDD-maatregelen worden toegepast.

CDD-maatregelen

Dienstverleners mogen geen anonieme rekeningen of rekeningen onder een klaarblijkelijk fictieve naam beheren. In de volgende gevallen dienen dienstverleners maatregelen op het gebied van customer due diligence (CDD), ook wel “ken uw cliënt principe” te nemen, met inbegrip van het **vaststellen en verifiëren van de identiteit van hun cliënten**:

- bij het aangaan van zakenrelaties;
- bij het verrichten van incidentele transacties, bijvoorbeeld bij transacties boven de van toepassing zijnde drempel (meldgrens),
- bij een vermoeden van Money Laundering of het financieren van terrorisme; of
- wanneer de dienstverlener twijfelt over de waarheidsgetrouwheid of adequaatheid van eerder verkregen identiteitsgegevens van een cliënt.

Indien de aard en het karakter van een zakelijke transactie een verhoogd risico op Money Laundering en financiering van terrorisme met zich kan meebrengen, zal dit aanleiding geven tot het instellen van een **verscherpt cliënten onderzoek** door de dienstverlener. Dit verscherpt cliëntenonderzoek kan zowel vooraf aan de zakelijke relatie c.q. transactie, alsook gedurende de zakelijke relatie worden verricht. Een en ander naar aanleiding van situaties zoals genoemd onder de punten a t/m h van artikel 4 van WID.

CDD-maatregelen die de dienstverleners in acht dienen te nemen:

- a. vaststellen van de identiteit van de cliënt en deze verifiëren aan de hand van betrouwbare onafhankelijke bronnen, documenten, gegevens of informatie;
- b. identificeren van de uiteindelijk belanghebbende en redelijke maatregelen treffen om de identiteit van de uiteindelijk belanghebbende te verifiëren, zodanig dat de dienstverlener naar eigen tevredenheid verzekerd is te weten wie de uiteindelijk belanghebbende is. In het geval van rechtspersonen en juridische constructies dienen dienstverleners voorts redelijke maatregelen te treffen teneinde inzicht te verkrijgen in de eigendoms- en zeggenschapscultuur van de cliënt;
- c. verzamelen van informatie over het doel en het beoogde karakter van de zakenrelatie;
- d. de zakenrelatie blijvend aan CDD-maatregelen te onderwerpen
- e. nagaan als de tijdens de zakenrelatie verrichte transacties verenigbaar zijn met de informatie die de dienstverlener heeft over zijn cliënt, zijn risicoprofiel en waar nodig de herkomst van gelden.

Bevoegdheden van de compliance officer

- de compliance officer dient uit veiligheidsoverwegingen zelf zijn/haar codering te bepalen, die per schrijven van het management doorgegeven moet worden aan het MOT.
- om effectief en efficiënt te werk te gaan, dient de compliance officer ter uitvoering van zijn/haar taak vrije toegang te hebben tot relevante informatie (bijv. de centrale cliënten administratie, de verrichte transacties).
- de compliance officer dient bij het constateren van ongebruikelijke transacties te voldoen aan de meldplicht (conform artikel 12 Wet MOT)

Indien na verloop van tijd een nieuwe compliance officer wordt aangesteld binnen de dienstverlening en/of er zijn wijzigingen in de gegevens van de dienstverlener, dient deze informatie per schrijven van het management doorgegeven te worden aan het MOT.

2.2 Het vaststellen en evalueren van beleid en interne procedures door compliance

Verschillende factoren kunnen ertoe bijdragen dat op elk moment het beleid en de interne procedures van de dienstverleners worden aangepast. Hierbij kan gedacht worden aan de wijziging van de wetgeving, het verrichten van nieuwe diensten of het aanbieden van nieuwe producten of de constatering dat het beleid en de procedures niet worden nageleefd.

Tevens zal elke dienstverlener intern moeten nagaan wat de tekortkomingen zijn voor wat betreft de implementatie van de regelgeving betreffende Anti – Money Laundering (AML) en de bestrijding van de financiering van terrorisme. Dit is belangrijk om een goed beleid uit te stippelen dat ervoor moet zorgen dat de regels worden nageleefd.

Het is belangrijk dat het personeel goed is voorgelicht over de inhoud van het beleid en de interne procedures van de organisatie, in het bijzonder het personeel dat werkzaamheden verricht op het gebied van cliënten identificatie en verificatie, het vastleggen van gegevens en het herkennen en melden van ongebruikelijke transacties. Tevens dient het personeel van de dienstverlening getraind te worden.

De interne compliance procedures dienen de volgende aspecten te bevatten:

- het aanwijzen van de personen binnen de organisatie die verantwoordelijk zijn voor de implementatie van het compliance programma en het opnemen van de (specifieke) taken van een ieder;
- het voldoen aan de verplichting tot het melden van ongebruikelijke transacties.
- het vastleggen en archiveren van gegevens met betrekking tot de cliëntenidentificatie en verificatie en de meldingen;
- het maken van een risico-analyse waarbij door de dienstverlener de meest risicovolle producten, diensten, cliënten en geografische locaties in kaart worden gebracht. De dienstverlener zal voor elke cliënt een risico beoordeling moeten maken, nadat alle gegevens van het cliëntenonderzoek zijn ontvangen. Aan de hand hiervan kan de dienstverlener vaststellen of het gaat om een low, medium of high risk cliënt.
- het voldoen dat er binnen de organisatie systemen zijn ontwikkeld om ongebruikelijke transacties tijdig te herkennen. Hierbij kan gedacht worden aan een systeem om twee of meer cash-transacties van een persoon te herkennen, die onder het bedrag van het indicator liggen maar samen het bedrag van het indicator of meer bedragen.
- het ontwikkelen en implementeren van een evaluatiesysteem om de effectiviteit van het compliance programma te toetsen. Deze evaluatie staat los van de inspecties die door het MOT uitgevoerd zullen worden.

2.3 Training

Het is belangrijk dat de medewerkers de relevante informatie over het voorkomen en bestrijden van Money Laundering en de financiering van terrorisme worden bijgebracht. De dienstverlener kan dit doen door middel van het verzorgen van trainingen. Deze trainingen dienen schriftelijk vastgelegd te worden en dienen zich te richten tot het personeel dat werkzaamheden verricht op het gebied van Customer Due Diligence (CDD-maatregelen)¹.

Hiermee wordt beoogd dat de medewerkers zowel de Wet MOT als WID en ook het Besluit Indicatoren Ongebruikelijke Transacties alsook Richtlijnen van het MOT toepassen bij het uitoefenen van hun werkzaamheden. Bij een trainingsprogramma kan onder meer gedacht worden aan het volgen van cursussen, het participeren aan seminars en het gebruik van communicatiemiddelen die ter informatie van het personeel kunnen dienen, zoals e-mails, nieuwsbrieven en periodieke vergaderingen.

Voor een effectieve trainingsprogramma is het belangrijk dat de dienstverlener de sleutelfiguren binnen de dienstverlening identificeert. Met het sleutelpersoneel wordt bedoeld:

- het personeel dat belast is met de CDD-maatregelen;
- de compliance officer;
- de directie en het senior management.

Het trainingsprogramma bestaat uit de volgende basis elementen:

1. Het identificeren van onderwerpen.

De training dient tenminste de volgende onderwerpen te bevatten:

- algemene informatie betreffende het belang van het voorkomen en bestrijden van Money Laundering en de financiering van terrorisme;
- het juridisch kader: kennis hebben van de relevante AML wetgeving, de indicatoren en de uitgevaardigde richtlijnen;
- de sancties die kunnen worden opgelegd bij niet naleving;
- het beleid en de procedures die binnen de dienstverlening opgevolgd zal worden;
- de verplichting met betrekking tot het vastleggen, bewaren van gegevens van de cliënten identificatie en verificatie en het melden van ongebruikelijke transacties;
- de taken en verantwoordelijkheden van het personeel;
- het herkennen van ongebruikelijke transacties.

2. De wijze waarop de training verzorgd zal worden.

¹ CDD-maatregelen, waaronder identificatie/verificatie van de cliënt en overige CDD maatregelen, het vastleggen van gegevens en het melden van transacties.

2.4 Risico-gebaseerde benadering

Bij het inschatten van de mogelijkheid van AML/CFT² zijn er criteria die van belang kunnen zijn. Het betreft hier de aandachtspunten waarop dienstverleners alert moeten zijn. Van een limitatieve opsomming is er geen sprake. De meest gehanteerde risicocriteria zijn land- of geografische-, cliënt-, en productrisico's. Dienstverleners dienen bij de weging van deze risicofactoren uiteraard een eigen afweging te maken, afhankelijk van de specifieke feiten en omstandigheden van de transacties.

² AML/CFT: Anti Money Laundering /Combating the Financing of Terrorism

3. SANCTIES

Conform artikel 22 lid 3 Wet MOT kan het MOT als toezichthouder aan de dienstverlener die niet of niet tijdig voldoet aan de verplichtingen neergelegd in deze richtlijnen een boete van ten hoogste een miljoen SRD per overtreding opleggen.